

(Pic: Reuters)

19. oktobar 2017.

Priština, Republika Kosovo

ŽENE I SIGURNOST NA RADU U REPUBLICI KOSOVO

PARTNERI:

Žene i pristup radu

Od: Besa Kabashi-Ramaj, CIDO

Žene i sigurnost na radu u privatnom sektoru na Kosovu je pilot projekat koji ima za cilj: podizanje svesti žena u privatnom sektoru o implikacijama novog zakona o radu i njihovim pravima u tom zakonu; podizanje svesti među vladinim institucijama o položaju žena u privatnom sektoru, posebno nakon otpočinjanja implementacije novog zakona o radu i o implikacijama, te zagovaranje sa privatnim sektorom u vezi sa dugoročnim koristima od porasta broja žena u privatnom sektoru.

Cilj je ukazati na izazove svih aktera i korisnika rezultata projekta (žene, institucije i privatni sektor) u praktičnoj implementaciji novog zakona o radu, ali i drugih politika koje se tiču žena, kao i postizanje konkretnih preporuka za promene koje se moraju izvršiti radi rešavanja identifikovanih izazova.

Do sada su održana 2 konsultativna sastanka sa akterima, te izvršena identifikacija izazova i vođena diskusija o potencijalnim preporukama za rešavanje izazova.

IZAZOVI

Kao rezultat politika koje je usvojila država, žene na Kosovu trenutno imaju nepovoljniji položaj u pogledu zapošljavanja i napredovanja u karijeri, njihove uloge u

porodici, potencijalno su izloženije nasilju u porodici, te mogućnosti da participiraju u javnom životu.

Tretiranje uloge žene u društvu i izgradnji države u principu pozicionira ženu kao teret, a ne kao jednog od glavnih aktera u evoluciji porodice i društva, te u zaštiti i razvoju države i njene bezbednosti.

Participacija žena na tržištu rada, kao i aktivna participacija na radu predstavljaju veliku diskrepanciju u odnosu na muškarce.

Brzo opadanje nataliteta ponovo potvrđuje kako neadekvatno tretiranje žene utiče negativno i na nacionalnu bezbednost.

Vlada je preopteretila privatni sektor time što mu je prebacila glavni teret za pokrivanje troškova porodijskog odsustva.

Finansijska naknada po postojećem zakonu, ne samo da ne promoviše podizanje nataliteta, već zapravo osiromašuje porodice, oduzimajući im osnovno pravo na planiranje porodice, i utičući negativno na natalitet.

Centre for Research,
Documentation and Publication

ODA EKONOMIKE | KOSOVA CHAMBER
E KOSOVËS | OF COMMERCE

Ovaj projekat realizuje:

Centar za istraživanje, dokumentaciju i objavljivanje u saradnji sa Privrednom komorom Kosova, i u partnerstvu sa Friedrich Ebert Stiftung.

IZAZOVI

U poređenju sa zemljama u regionu i Evropskoj uniji (EU), Kosovo nema stimulatívne politike za porodice koje odluče da imaju decu.

Porodiljsko odsustvo nije prenosivo između roditelja/staratelja deteta.

Implementacija postojećeg zakona o radu takođe nije imala uspeha u pogledu načina na koji tretira žene, već i dalje vrši njihovu diskriminaciju.

Privatni sektor nema na raspolaganju celokupnu radnu snagu, što kao rezultat ima iskorišćavanje samo jedne polovine njenog potencijala.

I broj mladih je takođe u diskrepanciji u pogledu aktivne participacije na radu u poređenju sa starijim grupama.

Nedostatak radne snage sa posebnim veštinama (u skladu sa potrebama tržišta rada).

Kvalifikacija mladih od strane obrazovnih ustanova je u velikoj diskrepanciji sa potrebama na tržištu.

Radna snaga je previše kvalifikovana za potrebe tržišta rada.

Slab sindikat koji ne uspeva da prenese odluke.

Gubitak ljudskih kapaciteta nakon investiranja od strane odgovarajućih privatnih kompanija.

Nedostatak radne kulture.

Nedostatak stvarnog radnog iskustva kod potencijalnih tražilaca posla.

Odlazak ljudskog kapitala sa Kosova.

Sistematsko odsustvo meritokratije.

Preporuke

Promena pristupa ženi od strane države i privatnog sektora, tako što će joj dati zasluženno mesto koje joj pripada kao građaninu i važnom akteru u evoluciji porodice i društva, daljem podizanju države i unapređenju tržišne privrede i konkurencije.

Izraditi specifične i jasne strateške razvojne politike u cilju zapošljavanja žene jer je to veoma važno za nacionalni interes.

Uspostavljanje bliske javno privatne saradnje: usklađivanje javnog sa privatnim sektorom i izrada strateškog plana koji predviđa ono što zahteva tržište u pogledu pružanja obuka i obrazovanja u skladu sa tim planom; državno strateško planiranje u pogledu obrazovanja, obuka i stručnog osposobljavanja mladih za domaće tržište; uspostavljanje bliske javno privatne saradnje u vezi sa izmenama i dopunama zakona o radu.

Zakon o radu se mora izmeniti i dopuniti kako bi odražavao odgovornost države u zaštiti ljudske sigurnosti svojih građana, u konkretnom slučaju žene, kao i rešavanje izazova koji se odnosi na pad nataliteta. Zakon o radu se mora izmeniti i dopuniti pre svega u sledećim aspektima: da se primarna odgovornost za finansijsko pokriće prenese na državu, a da sekundarna odgovornost bude na privatnom sektoru; da se preispita finansijska naknada za majku kako bi se adresiralo osiromašenje porodice posle rođenja deteta; da se uzme u obzir stimulaturna politika/beneficije za rođenje deteta, koje su uporedive sa regionom i EU u cilju stimulisanja rasta nataliteta, te omogućavanje prenosivosti porodijskog odsustva sa jednog na drugog roditelja.

Zakon o NVO se mora preispitati i usaglasiti sa zakonom o radu sa ciljem da se zaštite žene i u sektoru civilnog društva, u skladu sa izmenjenim i dopunjenim zakonom o radu.

Treba voditi računa o tome da se nužno ne donose novi zakoni kao nedelotvorna praksa, već da se vrši izmena i dopuna onih postojećih ukazujući na njihove

slabosti, kroz uključivanje svih onih na koje utiče dotični zakon.

Razmotriti važnost da kolektivni ugovor ima sektorski pristup, preporučujući da se međusobno povezani aspekti regulišu unutar sektora (poslodavac-zaposleni).

Jačanje pravosudnog sistema, pravnog poretka i zakona: poboljšanje kvaliteta ugovora između poslodavca i zaposlenog, kao i regulisanje zakonom i konkretna implementacija kaznenih mera za kršenje ugovora.

Univerziteti treba da uslove održavanje stručne prakse pre diplomiranja.

Tržište rada treba diversifikovati: poslodavci treba da osiguraju fleksibilnost, da imaju ponude za sve kategorije radnika, a tržište rada treba da bude diversifikovanije kako bi moglo da apsorbuje različite ljudske kapacitete.

IZVORI:

Komisija za ljudska prava, rodnu ravnopravnost, nestala lica i peticije

Predsednica: Duda Balje
Prva potpredsednica: Lirije Kajtazi
Druga potpredsednica: Miljana Nikolić

Kontakti:

Selman Ymeri
Položaj: Koordinator
E-mail:selman.ymeri@assembly-kosova.org
Telefon: 038 200 10 635

Sulltane Gashi

Položaj: Zvaničnica oblasti
E-mail:sulltane.gashi@assembly-kosova.org
Telefon: 038 200 10 624

Komisija za zdravstvo, rad i socijalno staranje

Predsednica: Besa Baftiu
Prvi potpredsednik: Enver Hoti
Druga potpredsednica: Miljana Nikolić

Kontakti:

Shpresa Haxhijaj
Položaj: Koordinatorica
E-mail: shpresa.amosaj@assembly-kosova.org
Telefon: 038 200 10 610;
Muhamet Bytyçi
Položaj: Viši zvaničnik oblasti
E-mail: muhamet.bytyci@assembly-kosova.org
Telefon: 038 200 10 616;

Inspektorat rada

Basri Ibrahimimi - Glavni inspektor IR-a
Ul. Qamil Hoxha br.30 - Priština, Kosovo
Tel: 038 211-520 / 038 211-521
e-mail: basri.ibrahimi@rks-gov.net

CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE, DOKUMENTACIJU I OBJAVLJIVANJE (CIDO)

+377 45 321 545 | +386 49 350 693 | info@crdp-ks.org | www.crdp-ks.org

Adresa: Ul. Garibaldi, U.2, br.17, Priština, 10000, Republika Kosovo

